

Encara tenim temps d'arribar-nos fins a l'ermita de Sant Valeri, situada al terme de Vilella de Cinca. És del segle XIII, porta amb arquevoltes i impostes. És construïda damunt panys de paret d'una basílica paleocristiana.

El senyor Francesc Tuset ens ha donat, en cada cas, les explicacions pertinents. Li ho agraiïm.

Robert Durbà i Alemany

DELEGACIÓ DE SABADELL

2 de març de 1986. Com a complement del cicle de conferències que amb el títol d'"Aspectes Fonamentals de l'Art Romànic" es cursaren a la Delegació de Sabadell, s'efectuà una visita als tres monuments més importants propers a la ciutat.

BARBERÀ DEL VALLÈS. De l'església de Santa Maria, ens interessà la disposició del conjunt, i sobretot la decoració mural dels absis, amb les pintures del s. XII, la interpretació de les quals ens fou oferta pel Sr. Vall.

SAN CUGAT DEL VALLÈS. Els punts que ens interessaren foren: el basament de la gran torre circular romana de defensa, prop de l'actual absis; l'interior de l'església, de la qual remarcàrem les diferents etapes de la construcció; i el claustre, on la visita fou ràpida i sumària. Tanmateix se'ns entregà un fullet amb la descripció detallada de cada un dels capitells, per tal que amb més calma puguem fer-ne un estudi més precís.

CONJUNT DE SANT PERE DE TERRASSA. Aquí fórem amablement atesos pel Sr. Josep Rigol, el qual orientà la nostra atenció cap als següents motius: l'emplaçament de la primitiva església basilical, testificada pel mosaic del s. IV davant l'església de Santa Maria, i la situació de l'absis a l'interior, així com el baptisteri, també a Santa Maria; a Sant Miquel, se'ns féu notar la importància del baptisteri, en la construcció del qual es troben elements procedents d'altres monuments anteriors. I a Sant Pere, veiérem el mosaic de tradició romana del presbiteri, completat modernament seguint l'estil, i l'original retaule encaixat a l'absis, amb curioses pintures representant evangelistes, atribuïdes al segle X.

La lluminositat del dia, amb les muntanyes del rodal cobertes de neu, ens ajudà a gaudir d'aquestes profitoses visites.

LES ESGLÉSIES ROMÀNIQUES A LA VALL DEL TENES

El passat dia 16 de març, la Delegació de Sabadell d'Amics de l'Art Romànic organitzà una excursió per conèixer alguns dels monuments d'arquitectura romànica, situats al llarg del curs del riu Tenes, que travessa de N. a S. la nostra comarca.

SANT JULIÀ DE LLIÇÀ D'AMUNT. Aquesta parròquia fou la primera que visitàrem. Poca cosa en resta, de la construcció primitiva, ja que fou molt ampliada, i l'absis romànic, traslladat al final de la nova ampliació. El Sr. Rector, Mn. Pere Farriol, ens féu conèixer totes aquestes etapes de la construcció, i tingué l'atenció de mostrar-nos el petit tresor d'objectes litúrgics que guar-

da la parròquia. La restauració efectuada fa pocs anys, encara que potser sigui excessiva, ha donat un aspecte molt bonic a l'interior de l'església.

SANT CRISTÒFOL. Molt propera a l'anterior, però dins el terme de Santa Eulàlia de Ronçana, hi ha aquesta ermita, senzilla edificació, restaurada el 1965. És de línies severes, i interiorment sorprèn l'altura de la volta. Observant els elements de construcció, es pot notar una diferència d'obra en l'aparell de les parets, ço que fa suposar que en alguna de les diverses reconstruccions fou realçada la nau. Es troba al mig d'una urbanització, paisatge que no lliga gaire bé amb l'aspecte rural de l'ermita.

SANTA JUSTA I SANTA RUFINA. Dins el terme parroquial de Lliçà d'Amunt. Com la major part de les esglésies antigues del Vallès Oriental, el seu emplaçament coincideix amb el d'una vil·la romana, al peu de la via transversal de Mataró a Caldes. L'absis caracteritza la seva construcció durant el segle XI. Després de la destrucció del 1936, restà en completa ruïna, i gràcies a l'ajut del poble i a l'impuls de Mn. Farriol, s'ha aconseguit la seva restauració, acabada l'any 1982. En les obres s'aprofundí el terra de l'església, en cerca del sòl primitiu, i sorgí un mur transversal amb l'obertura d'una estreta porta, que s'ha deixat "in situ", com a mostra d'una suposada construcció pre-romànica. L'alzinar que envolta l'ermita li dóna un simpàtic aspecte.

SANT PERE DE BIGUES. L'església, amb un petit nucli habitat, és dalt d'una carena, i té al fons N. la imposant cinglera del Bertí. Aquí ens rep el Sr. Rector Mn. Dídac, que ens dóna detalls de la primitiva construcció romànica, de la qual resta el principi de la nau, que fou ampliada en el període barroc, desmuntant l'absis i edificant-hi un creuer amb cúpula. En la part exterior, per la banda del cementiri, hi ha una porta tapiada, amb arc de mig punt, al timpà de la qual es conserven unes borroses pintures d'un color de mangra i de difícil interpretació. Mn. Dídac, ens féu notar a l'interior de la base del campanar, l'arcada d'una porta, també tapiada, on es nota l'arc que té una marcada forma de ferradura. I a l'interior del temple, un empostissat de fusta tapa unes sitges, com succeeix en altres esglésies vallesanes.

Dinem amb bona gana i optimisme a la fonda Miró, de Sant Feliu de Codines, i a la tarda continuem les visites.

SANT MIQUEL DEL FAI. Aquí és el Sr. Ramon Vall qui ens dóna notícies de la capella troglodítica de Sant Miquel, del seu probable origen i de la seva importància. La fantasia del paisatge es veia realçada per l'abundància d'aigua d'aquest final d'hivern, que salta per les cascades del Tenes i del Rossinyol.

SANT MARTÍ. A poca distància de Sant Miquel, i en un petit eixamplament de la cornisa del cingle, hi ha aquesta església romànica, que la creença popular diu que fou la primera parròquia cristiana del Vallès. Avui, encara que l'edifici es conserva en peu, el seu interior presenta un aspecte deplorable. Unes pintures murals del segle XIV, que aparegueren en unes obres efectuades fa una vintena d'anys, foren traslladades a Barcelona.

I encara, com a final, ens ensenyaren a la rectoria de Sant Feliu de Codines, dos capitells, pre-romànics, de procedència desconeguda.

En fi, un dia ben aprofitat, tant en l'aspecte arqueològic com en el paisatgístic. Llàstima que la lleugera calitja restava claredat als horitzons.

Feliu Carreras